

Verankering van integrale ouderenzorg in medische vervolgopleidingen: Van benodigde competenties naar opleidingseisen

Samenvatting projectplan

Inleiding

Medische zorg voor kwetsbare ouderen moet specifieke aandacht krijgen binnen alle* specialismen. Dat is het doel van het project Ouderenzorg van het CGS. Alle specialisten dienen te beschikken over (basis)kennis van de ouderenzorg en zich te bekwamen in de competenties die bij uitstek aan bod komen in de medische zorg voor kwetsbare ouderen. Streven van het CGS-project is onder meer om ouderenzorg in de medische vervolgopleidingen te verankeren.

Urgentie

Ouderen hebben vaak te kampen met een complexe mix van multi-morbiditeit en multi-functieproblematiek. De meeste specialismen zijn daar nog onvoldoende op gericht; veel artsen zijn en worden opgeleid in het bieden van de optimale medische behandeling van één bepaalde aandoening. Dit vergt een andere manier van denken, waarbij geleerd kan worden van elkaar en van artsen die de doelgroep ouderen als specialisatie hebben.

De gezondheidszorg heeft te maken met een dubbele vergrijzing: er komen steeds meer oudere patiënten en de patiënt wordt steeds ouder. De huidige situatie in de gezondheidszorg is daar niet op berekend, waardoor de knelpunten in de medische zorg voor deze (kwetsbare) ouderen de komende jaren toenemen als er geen maatregelen worden genomen. Dit toekomstbeeld is door het ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport onderkend en de ouderenzorg heeft landelijke prioriteit gekregen.

De KNMG deelt de zorg van de overheid en heeft reeds in 2010 het standpunt 'Sterke medische zorg voor kwetsbare ouderen' gepubliceerd. Hierin is een aantal aanbevelingen opgenomen:

Alle artsen (m.u.v. kinderartsen) worden geschoold in de geneeskunde voor (kwetsbare) ouderen. Hiertoe volgen alle:

- studenten in de basisopleiding tot arts een coschap in de medische ouderenzorg.
- artsen in de vervolgopleiding tot huisarts een blok bij het specialisme ouderengeneeskunde.
- artsen in de vervolgopleiding tot specialist ouderengeneeskunde een blok bij het specialisme huisartsgeneeskunde.
- artsen in de vervolgopleiding tot medische specialist (m.u.v. kinderartsen) een blok in de medische ouderenzorg.

De rol van de medische vervolgopleiding

Het College Geneeskundige Specialismen (CGS) stelt de eisen aan de medische vervolgopleidingen en wil de diverse aanbevelingen uit het KNMG-standpunt nader uitwerken voor deze opleidingen. Hiervoor is het project 'Verankering van integrale ouderenzorg in de medische vervolgopleidingen' opgezet.

In het projectplan staat het doel als volgt omschreven:

'Het inventariseren van de algemene competenties in de intra- en extramurale sector met betrekking tot de zorg voor ouderen die alle specialisten moeten beheersen in de onderlinge samenhang met de op de ouderenzorg gerichte specialisme specifieke competenties. Wat moet er dan gebeuren om te bevorderen dat alle specialisten de omschreven disciplineoverstijgende competenties op het gebied van ouderenzorg beheersen? Welke taken moeten dan worden verricht?'

* Uitgezonderd specialismen die geen oudere patiënten kennen (zoals kindergeneeskunde) of waarvan ouderengeneeskunde de kern van het vak vormt (bijvoorbeeld klinische geriatrie).

Het CGS wil de ouderenzorg verankeren in de medische vervolgopleidingen.

Om het projectdoel te bereiken is een plan van aanpak opgesteld. Dit plan kent de volgende fasen:

1. Informeren van en inventariseren bij wetenschappelijke verenigingen

Het projectteam verzoekt alle wetenschappelijke verenigingen en de opleiding huisartsgeneeskunde om deel te nemen aan een eerste inventarisatie. Aan hen de vraag in hoeverre er binnen de opleiding al aandacht is voor ouderenzorg, welke initiatieven er binnen de vereniging al bestaan en of er bereidheid is tot deelname aan een pilot die in het teken staat van het opleiden van aios in de specifieke zorg voor de (kwetsbare) oudere patiënt (zie 3).

2. Raamwerk ontwikkelen voor opleiden in ouderenzorg

Algemene uitgangspunten formuleren voor het opleiden van aios in medische zorg voor kwetsbare ouderen.

3. Pilots op basis van raamwerk

Met vier verenigingen wordt het raamwerk in pilots vertaald naar een bruikbaar opleidingsmodel voor de betreffende vereniging, met financiële en onderwijskundige steun vanuit het project. Zo nodig en indien mogelijk wordt het aantal participerende wetenschappelijke verenigingen uitgebreid.

4. Ontwikkeling onderwijsaanbod voor ieder specialisme

De uitkomsten van de pilots worden fasegewijs uitgerold naar de andere verenigingen. Zo nodig wordt het onderwijsaanbod per specialisme 'passend gemaakt'.

Tussentijds en achteraf vindt evaluatie plaats.

Verspreiding praktijkvoorbeelden

Gedurende het project zoekt het projectteam naar goede, concrete praktijkvoorbeelden die bruikbaar kunnen zijn voor andere opleiders/opleidingen. Deze praktijkvoorbeelden maakt het projectteam beschikbaar via de website van het CGS (www.knmg.nl/cgs), onder meer via videoreportages en interviews met enthousiaste opleiders en aios.

Inhoudelijke verdieping

De uitvoering van het CGS-project 'Verankering van integrale ouderenzorg in de medische vervolgopleiding' is in handen van een projectgroep met als projectleider mw. Corry den Rooyen, onderwijskundige. De projectgroep levert inhoudelijke expertise. Dr. Ton Bakker, specialist ouderengeneeskunde en CGS-lid, is voorzitter van de projectgroep.

Onderscheidend karakter

Meerdere projecten en organisaties richten zich op medische zorg voor de kwetsbare oudere. Dit CGS-project onderscheidt zich door een specifieke focus op de medische vervolgopleidingen. Uiteraard maakt het project daarbij gebruik van eerder en elders opgedane kennis en ervaring.

Meer informatie

Op de website www.knmg.nl/cgs vindt u meer informatie over dit CGS-project en de leden van de projectgroep. Daar leest u ook een interview met voorzitter dr. Ton Bakker over de noodzaak en globale aanpak van het project.